

Tällä kertaa samaa kohdenäyttelyä tarkastellaan museokävijän näkökulman lisäksi näyttelyarvion kautta.

Turun biologinen museo

museokävijän mietteitä

Milja ja Turun biologinen museo

Timo Muhonen

Talvinen sunnuntaiää tarjosi komeat puitteet retkelle Turun biologiseen museoon. Vuonna 1907 avautunut museo seisoo rauhallisella paikalla Urheilupuiston kupeessa, ja sitä lähestyessä on vaikea aina muistaa, että itse asiassa rakennus sijaitsee vain kivenheiton päässä kaupungin ydinkeskustasta. Biologinen museo sulautuukin sekä ajatuksensa että kansallisromanttista tyyliä edustavien puurakenteidensa puolesta luonnonläheiseen maisemaan kuin lumikko helmikuiseen hankeen. Ei siis olekaan ihme, että paikalla oli juuri nähty harvinaisemman lintulajin edustaja, jonka liikkeitä seuraamaan oli museon pihalle kerääntynyt lintubongareita.

Turun biologinen museo tammikuun valossa. Kuva: Timo Muhonen.

Museon perusnäyttely pohjautuu dioraamoihin, joissa esitellään Suomen luonnonvaraisia eläimiä erilaisissa elinympäristöissä ja eri vuodenaikoina. Kierroksella tehdään tuttavuutta niin ulkosaaristosta kuin tunturistakin tuttujen suurempien ja pienempien eläinten kanssa, eivätkä maalaismaiseman ja kaupunkiympäristönkään ihmistä pienemmät asujaimet jää tuntemattomiksi. Museon vaihtuva näyttely esittelee tällä kertaa

lajeja, jotka eivät ole kotoperäisiä vaan ihmisen toiminnan kautta uuteen elinympäristöön päätyneitä. Näitä eläinmaailman muukalaisia hyönteisistä nisäkkäisiin esitellään sekä Suomesta että ulkomailta.

Astumme Miljan kanssa rakennuksen hengeltään arvokkaihin sisätiloihin. Museot ovat Miljalle tuttuja ja mieluisia paikkoja, mutta tämä on hänen ensivisiittinsä Turun biologiseen museoon. Pienen kulkusuuntaan liittyvän epätietoisuuden jälkeen lähemme etenemään myötöpäivään, vaihtuvasta näyttelystä kertovan infotaulun luo. Tämän jälkeen kierrämme sillä hetkellä kohtalaisen vähän kävijöitä paikalle houkutelleen näyttelyn ympäri pariinkin otteeseen ja jäämme seisoskelemaan valokuvakehyksistään museon sisätiloja valvovien, arvokkaan näköisten herrojen silmien alle. On arvion aika.

”Dioraama on minusta edelleen toimiva esitysmuoto, eikä täällä jää kaipaamaan esimerkiksi multimediaesityksiä tai ruuduilla pyöriviä videoita. Maisemat on toteutettu kauniisti, ja joidenkin kohdalla tilan tuntu on saatu hienosti mukaan. Ruissalon keväinen luonto on saatu hyvin todentuntuiseksi, ja sen tunnistaa helposti turkulaisena – tosin valitettavasti aitoa Ruissaloo näkee harvoin noin roskattomana. Eri biotooppeja esiteltiin kattavasti, enkä minä ainakaan jäänyt kaipaamaan mitään tiettyä elinympäristöä”, Milja miettii ja jatkaa: ”Dioraamojen yhteydessä olevat, niiden eläinlajit luettelevat kaavakuvat toimivat hyvin, ja vähemmän tuttujen lajien kohdalla ne voi nopeasti tarkistaa kuvista. Tietyistä dioraamoista tosin huomaa, että ne on rakennettu jo aikaa sitten, mutta se ei suuremmin haittaa. Vaihtuvaan näyttelyyn on selvästi haettu modernimpia, toiminnallisia ratkaisuja kuten moniosaisessa ”sulassa” esitetty teksti tai kalojen kuvilla varustetussa luukkutaulussa, jonka alta löytyy tietoa eri kalalajeista. Tämä on hyvää vastapainoa muuten vanhahtavalle tunnelmalle ja varmaankin vaikkapa lasten mieleen.”

Kevät on saapunut Ruissaloon. Kuva: Timo Muhonen.

Näyttelyn esityskeinoista keskustellessamme kysyn Miljan mielipidettä myös esitettyyn informaatiomäärään. ”Perusnäyttelyhän perustuu täällä pitkälti visuaalisuuteen, eikä selittäviä tekstejä juuri ole. Tämä ratkaisu toimii minusta hyvin silloin, kun vastapainona on enemmän sanallista informaatiota tarjoava vaihtuva näyttely, kuten täällä nyt on. Tällaisenaan tekstiä on sopivasti ja näyttely on etenemistahdiltaan mukavan soljuva”, sanoo Milja. Jäämme vielä pohtimaan muita näyttelyn toteutukseen liittyviä seikkoja, joista löytyy sekä hyvää että parantamisen varaa: ”Valoa ja tilaa täällä on sopivasti, mutta tilanne voisi olla toisenlainen silloin, jos täällä olisi samaan aikaan vaikka koululuokallinen lapsia käymässä. Silloin tila voisi loppua äkkiä kesken. Hyvä ratkaisu on se, että näyttelyt on toimivan yksinkertaisten tilojen puitteissa rakennettu loogisesti eteneväksi, eikä mitään jää vahingossa näkemättä.”

Museon opaskirjan mukaan esimerkiksi vaihtuvia näyttelyjä ei ole aikanaan otettu huomioon rakennusta suunniteltaessa, ja ne joudutaankin sijoittamaan yleisötilaan eli dioraamakierroksen varrelle. Perusnäyttely ja muut näyttelyt ovat siten samassa tilassa. ”Minusta tämä ratkaisu toimii hyvin, eikä eri näyttelyjen samanaikainen seuraaminen ole täällä hankalaa”, kertoo Milja. ”Vaihtuvan näyttelyn nimi on mukavan raflaava ja se jää hyvin mieleen. Sisältö on mielenkiintoinen, mutta perusnäyttely on minusta silti kokonaisuutena parempi. Aluksi ihmetytti, kun vaihtuva näyttely alkaa tervetuloivotuksella Uuteen Seelantiin, ja siirtyy pian ihan muualle. Mutta tuleehan se Suomikin mukaan kuvaan lopulta. Näyttelyn alussa esiteltävä idea tulokaslajeista kertovien tekstitaulujen värikoodauksesta ei toimi käytännössä, koska lajin luontoon liittyvästä vaikutuksesta kertova värineliö on kovin pieni eikä selvästi esillä. Lopuksi seinällä esiteltävät tulokaslajeista kertovat lehtileikkeet eivät ole kovinkaan ajankohtaisia, vaikka taulussa on sen niminen otsikko. Ainakin siltä se tuntuu näin alati muuttuvassa liikemaailmassa töitä tekevän näkökulmasta”, miettii Milja.

Lounais-suomalainen viljelymaisema kesäpäivänä. Ketulla on selvästi mielessään ihan muu kuin pelkkä auringonotto. Kuva: Timo Muhonen.

Rakennuksesta poistuessamme huomaamme bongareiden kadonneen. Lähdemme kohti jokirantaa keskustellen samalla vielä biologisen museon kokonaisannista. ”Näyttelyt ovat

kokonaisuudessaan mukavaa ajanvietettä, ja tänne voisi uuden mielenkiintoisen vaihtuvan näyttelyn takia tulla hyvin uudestaan. Samalla tulisi varmasti katsottua myös perusnäyttely toistamiseen, ja sieltä eläinrunsaudesta löytäisi varmaan lajeja, jotka tällä kertaa jäivät huomaamatta”, Milja miettii. Mahtoikohan museon nurkalla päivystäneille lintubongareille käydä samoin?

Biologiska museet i Åbo, utställningskritik

Maria Ekqvist

När man besöker Biologiska museet i Åbo, som faktiskt är det tredje äldsta av stadens museer, lönar det sig att inte bara betrakta utställningen i sig, utan också se på byggnadens yttre och inre arkitektur som en historisk helhet. Museet är inrymt i ett av stadens gamla jugendhus från 1907 (som man kan läsa mer om i en nyutkommen bok av Rauno Lahtinen och Hannu Laaksonen, se Turun Sanomat 21.10.2006). Speciella arkitektoniska detaljer, såsom de stora triangelformade fönstren, berättar om att museet redan från första början *planerats vara* just ett biologiskt museum. Längre upplystes landskapsmontrarna, de s.k. dioramana, som utgör basen i museiutställningen, endast genom dessa fönster. Kontrasten mellan den mörka korridoren besökaren står i och de strakt upplysta landskapen är avsedd att ge en tydlig vink om vad det är meningen att man ska se och nästan en känsla av att man befinner sig mitt inne i naturbilden.

Soistuneen järvenrantaniityn siivekkäitä. Kuva: Timo Muhonen.

Dioramana är numrerade med små emaljskyltar, som snarast för mina tankar till ett gammaldags tåg, men det finns ändå ingen direkt rätt eller fel ordning utan utställningen fungerar från vilket håll man än börjar gå. Även om de yttre förhållandena

kring alla dioramana är lika är innehållet varierande och besökaren får bekanta sig med landskap från alla årstider och med djur av många olika slag från olika delar av landet. Omväxling erbjuder också vinterlandskapet, där det finns möjlighet att bekanta sig med djurspår och djurens lämningar. Bland de nyare landskapsbilderna finns dessutom en trähusgård och ett sydvästfinskt odlingslandskap som tar in ett urbanare perspektiv i utställningen.

Förutom basutställningen finns också en miniutställning som man kan bekanta sig med fram till slutet av december. Utställningen kallad "Det lilla skäret" består av makrofotografier tagna av forskaren Pekka Käär år 2006. Eftersom museet saknar andra utställningsutrymmen är dessa bilder hängda på väggarna mellan dioramana. Det är i och för sig en intressant lösning, eftersom den tillfälliga utställningen på detta sätt blir en utbytbar del av basutställningen, men samtidigt en dålig lösning, eftersom det förtar effekten av ljusa dioramator omväxlande med ovidkommande bakgrundsvägg i mörker. Längs borte gavelväggen finns också glasmontrar som till årets slut är fyllda med världens största fjärilar och skalbaggar. Informationen om dessa tillfälliga utställningar är tyvärr mycket knapp och den som vill veta mer om dem är närmast hänvisad till några rader text på museets finska internetsidor. (www.turku.fi/museo)

Puutalokaupunkia ja sen pieniä asukkaita. Kuva: Timo Muhonen.

De svenska texter som finns att tillgå och översättningen av guideboken får språkligt fulla poäng av mig. De utmärkt gjorda och i det närmaste felfria översättningarna ger goda möjligheter att bekanta sig med utställningen även på svenska. Men naturligtvis kräver

det inte heller så väldigt mycket att översätta uppräknings med djurnamn och bildbladen, där silhuettbilder av djuren nummerats och försetts med namn på finska, svenska och latin, är inte särskilt spännande. Det kan ofta vara svårt att läsa de små bokstäverna i den sparsamma belysningen. Att köpa en guidebok på finska eller svenska kostar bara en euro och man får också guidning på beställning. Jag undrar ändå om man inte, utan att förstöra musei-stämningen och de gamla interiörerna, kunde satsa på mer berättande utställningstexter. Jag tycker också att man gärna kunde erbjuda något mer på engelska. För en utlänning som verkligen är intresserad av naturliv öppnar sig kanske utställningen tack vare tidigare kunskaper och kännedom om latinska benämningar. Däremot undrar jag hur mycket en vanlig dussinturist med kunskaper i engelska får ut av en svartvit A4 skriven med liten text om museet och dess verksamhet.

Biologiska museet besöks ofta av dagisbarn och skolklasser tillsammans med föräldrar eller andra vuxna. Trots att alla föremål finns bakom glas och museet inte ger barnen möjligheter att röra vid, prova på eller gå in i landskapen, blev de barn som kom till museet under mitt besök verkligen engagerade av utställningen. De kunde känna igen djuren som visades och kommenterade, frågade och funderade. Trots att museet saknar inbyggda ljudeffekter blev det heller aldrig tyst utan ljudnivån påminde mig mer om någon typ av "upplevelsecentrum" än ett klassiskt museum. En detalj som skilde museet från de flesta andra jag bekantat mig med var också att föräldrarna var de första som ansåg sig färdiga att gå. Barnen hade inte bråttom.

Utställningen var lagom liten för de flesta barn, ett besök tar ca 20 minuter och de orkade hålla intresset uppe. Det fanns till och med barn som frågade om man fick gå och se på djuren en gång till... Den som inte blir störd av att emellanåt få sina tankar avbrutna av ivriga utrop och glada barnröster kan också gärna göra som museigrundarna tänkte sig och använda de utplacerade bänkarna och stolarna till att sätta sig ner en stund och slappna av och begrunda vildmarksscenerna.

Metsän kuningas karjalaisessa kangasmetsässä. Kuva: Timo Muhonen.

Tillgängligheten till museet för den som har barnvagn eller sitter i rullstol kunde säkert lätt förbättras; trappstegen är få, men finns på många ställen, och ramper saknas. Väl inne på utställningen är korridoren kring dioramana bred med gott om rörelseutrymme. För mindre barn går det bra att stå på de fasta bänkarna som går hela vägen framför dioramarutorna och titta på landskapen som då blir lagom högt uppe. För en besökare i rullstol tror jag däremot att det är svårt att se dioramana ur ett perspektiv som verkligen låter landskapen komma till sin rätt.

Museet kan absolut rekommenderas för den som har barn i lämplig ålder. En utflykt dit kan bli en verklig upplevelse för barnet om de vuxna ger sig tid att diskutera, berätta och förklara. Även om jag personligen ibland saknar förklarande utställningstexter, kan säkert avsaknaden av dem också vara en fördel. Engagerade vuxna kan då genast ägna sig åt barnen utan att först tråka ut dem med att läsa långa texter. Det kan säkert också vara riktigt skönt att alla föremål finns bakom glas och ingenting kan gå sönder om barnet blir för ivrigt. Däremot blir museet i sig knappast någon oförglömlig upplevelse för den vuxna genomsnittsbesökaren och den som en gång har besökt museet skall tyvärr inte vänta sig några större överraskningar vid nästa tillfälle.

